

Samuwel ena buka dolidolina

Lainuwanega

Buka matabudi 4 bi Samuwel ena buka dolidolina ba Israel bi Diuda edi waibadana titikunina ya geigei giuwe. Niga bukana dolidolina ya giugiuweda te Samuwel tana lava laukaina. Tana ba Israel lavedi edi tauwaitalapili kovikovina, tana taunana galibona dolidolodi labu Sol bi Devida buyobuyo dabedimo i ginidi. Taunana aubaina niga bukana tana isanemo ai isa. Niga bukanemo Israel lavedi edi titikuna i giuwata saḡe te Sol ena pekimo.

Elikana bi ena vanuwa lavedi

¹ Ifleim lavedi edi malagai Lama noponemo oloto gemota isana Elikana i miyamiya. Tana ba Dupa ena tubulelesa Ifleim damnemo bi Lamataim-Dopim tauninemo i miyamiya. Bi Elikana ba Delom natuna. Bi Delom ba Eliḡu natuna bi Eliḡu ba Toḡu natuna. Matabudi ba Elikana itaitana. ² Elikana mwanemwanena labu, Ana bi Penina. Penina tana libilibi i bewedi bi Ana ba i aipoi.

³ Kwalabu gemoḡemotaḡa nopodimo Elikana ena dobu Lama i gose bi i nawanawa Sailomo, Maimaituwa gaiḡailisina lauduneyena aubaina. Tana gamoḡamo i natomedi Maimaitua lisinemo bi sewasewa i gabugabudi. Gome Sailomo BADA ena Pilisi labu a miyamiya bi BADA aubaina a waitaupaula. Tedi isedi ba Ḡopini bi Piniyas, tedi

ba Eli natuntuna. ⁴ Sauginemo Elikana sewasewa i gabugabudi mulidimo ba tana soiso i gēsaudi ba mwanena Penina ma natunatuna i vīteyiteḏi. ⁵ Bi soiso atuwaina ba mwanena Ana i vīteyite banina tana nuwana i vai kauwe. Bi BADA i voiye te tana i aipoi. ⁶ Bi kota Penina sauga matabuna Ana i wai gwaigwaiye bi i voiye te i wai dabauba kauwa banina BADA tana i voiye te i aipoi. ⁷ Niga kauwina kwalabu matabuna mainana i tubutubuḡa. Laḡannemo tedi Sailomo BADA ena vanuwemo a saḡa a nawanawa ba Penina enatau i voiye te i waidabauba. Bi kota i voiye te i ḡaba bi mote i kanikani.

⁸ Kamaina bi Elikana mwanena i wai waitalayena gado, “Ana bai aubaina kwa ḡabaḡaba bai kauwina kwa wai nuwaboyae bi mote kuma kanikani, tam wai natuna kuma wai nuwaboyae? Tagu maibena libilibi 10, kwa kitagu bi ta miya.”

⁹⁻¹⁰ Laḡan ḡemota tedi BADA ena vanuwemo a kani kovi mulinemo, Ana ma nuwaboyana bi ma ḡabana i miya moito bi BADA lisinenmo laupali i wai tubu. Mba ḡome Pilisi Eli tana mataeta diyanemo ena ani miyamo i miyamiya. ¹¹ Kamaina bi Ana palimo i giuwapana gado, “Aee, Bada ḡaiḡailisi guletim, tagu em taupaula, egu nuwaboya kwa kita bi kuma kita kamaḡegu. Bamoda tam gomana olotona kwa vīteḡuna ba gomenina kaka yà vite munaḡem, ena yawasana matabuna ba tam lisimmo bi dabana mote sima bwali.”*

* **1:11:** Israel lavedi edi vaivaimo, lava i saugana ba sauga matailina dabana mote sima bwali.

¹² Ana i laulaupali bi Eli tana Ana muduna i wai dagudaguna i kitakita waitete. ¹³ Tana nuwatauḡa gadinoponemo i laulaupali bi kalinana mote i kadidigi. Bi Eli i wai noḡota bena kage Ana i tego bu'uwa. ¹⁴ Taunana aubaina Eli i ḡasiyena gado, “Ei bai aubaina kuna tego bu'uwa bi niga ḡome kuna saḡa, niganana ani tego bu'uwa gaubidi kwai naḡasa bi em noḡota ya didimana munaḡa.”

¹⁵ Bi kota Ana, Eli i giuwena gado, “Mm pilisi, tagu mote yà tego bu'uwa, tagu mote biya e gauba bagibagidi e tegodi, tagu e nato BADA lisinemo e laulaupali. ¹⁶ Mote kuma noḡoti te tagu waivini kabakabaleyagu. Tagu bena e laulaupali bi kuna kitagu. Banina tagu ba ma nuwaboyagu e miyamiya mote ma nuwavisugu.”

¹⁷ Laḡannemo Eli mai i vaivaiye ba i giuwena gado, “Oo, kamaina Islael Maimaituwana ya sagum te ma nuwaubam kwa nawa. Bi lisinemo bai kunai baḡaena maso kalinam i vaiye bi i wai nuwaubam.”

¹⁸ Kamaina bi ena giu i wai munena gado, “Aee ebom kauwa bi em noḡotemo kwa noḡotigu.” Ḡome te i munaḡa i kani bi mote i wainuwaboya munaḡa.

¹⁹ Olaolala ḡesaunemo Elikana bi ena vanuwa lavedi vaitedi a kena moito makai bi Maimaituwa a lauduneye bi a munaḡa edi malagai Lama. Elikana mwanena Ana vaitena a kena bi BADA ena pali i vaiye. ²⁰ Kamaina bi ḡome Ana i bwaga bi natuna olotona i bewa bi i wai isana *Samuwel*,† banina BADA i waibaḡa te i vite.

† **1:20:** Isa Samuwel banina ba Maimaituwa i waibaḡa.

Samuwel a vite kamaḡe BADA lisinemo

²¹ Elikana ena vanuwa lavedi vaitedi a nawa Sailo Malagainemo Maimaituwa lisinemo lausewasewa aubaina. Tana i giugiuwapana luvanemo mainana kwalabu matabuna a voivoiye.

²² Bi Ana mwanena i giuwena gado, “Vaitegu mote ta nawa gomana ya seda kaka. Tagu yà nawe Maimaituwa ena vanuwemo te ena yawasana tabutabuna ḡome ya miya.”

²³ Elikana, Ana ena giu i waimunena gado, “Kamaina bai kuna noḡoti te i visuna ba mainana kwa voiye bi kwa miya te gomana ya seda. Maimaituwa em giuwapa ya voiye te banina ya tubuḡa.” Malagaimo i miya bi natuna i labe eete i waiseda.

²⁴ Tana i seda ḡulinemo tinana i waidoli nawe Sailomo, Maimaituwa ena vanuwemo. Nawanemo kau natuna ena kwalabu faiona, falawa baikina‡ bi waen dugina i legaudi. ²⁵ Edi lausewasewa ḡulinemo gomana a natome Eli lisinemo. ²⁶ Bi tinana i giuna gado, “Ebom BADA ena taupaula, tagu taunana wala diyammo e moito bi BADA lisinemo e laulaupali. ²⁷ Tagu wai natuna aubaina ei baḡa bi bai e waibaḡaena i vitegu. ²⁸ Taunana aubaina niganana BADA yà vitevitem. Bi ena yawasana matabuna ba tam BADA lisimmo.” Bi ḡome BADA a lauduneye.

2

Ana ena kasaḡesaḡe palina

¹ Ana i laupali bi i giuna gado,

‡ **1:24:** Mba falawina baikina ba 10 kg luvana.

“Tagu, BADA lisinemo yà wai nuwavisu.
Tana ġailisi i vitegu.

Bi i waiyawasanigu aubaina yà wai nuwavisu.
Taunana aubaina egu ġaviya e gwaiyedi.

² Mote aiyai Waiyawa, mai tam BADA.
Bamo mote aiyai mai tam.
Mote aiyai ema muli tauavalina mai tam,
ema Maimaituwa.

³ Tagu e giu te nuwasaġasaġa giudi kwa kaisivudi.
Em nuwasaġasaġa giudi sa kovi.
Banina BADA, Maimaituwa mwali matabudi i
sibedi
bi tana kaka em kauwa matabuna yai ta-
lapiliyedi.

⁴ BADA, tam tauwaiġaviya ena alaġiya kunai
doukotokotodi.

Bi tam lava kaikaigwaġedi ġailisi kuna vitedi.

⁵ Tedi mabai a noġotidi te waikani guletidi ba
niganana sa bayau gulata.

Bi tedi mabai a noġotidi te kanikanipekidi ba
niganana mote kani sima peki.

Bi waivini aiaipoina ba libilibi 7 sa bewedi,
bi tana libilibi wapawapa i bewebewedina ba
niganana taunaġa ya miya.

⁶ BADA, tam peki bi yawasana tauvitena.

Tam lava dommo kwa sivusivu yovoġe bi
kwa solusolu waimoito munaġe.

⁷ BADA, tam lava ġesaudi kwa wai gomelidi
bi ġesaudi kwa wai maulidi.

Bi ḡesaudi kwa voyedi te sa yovoyovo gulata
bi ḡesaudi kwa voyedi te sa saḡasaḡa gulata.

⁸ Tam wai yamoyamonidi gobusemo, miyemiyedi
kwa kaikailagetidi.

Tam lava malumaluwabidi venimo
miyemiyedi kwa kailagetidi.

Te ḡalibona waitedi ḡemoḡemotidi,
tedi edi ani miya ba gabu pounemo sa miya.

Dobu matabuna ba tam mabimmo.

Bi mwali matabudi edi gabu kauwemo kuna
sivudi.

⁹ Tam em lava wai patutudi ba kwa moimoito
galamedi.

Bi gebo tauvoyedi ba pekimo sa
launeḡaneḡa.

Lava taudiḡa edi ḡailisimo mote bai simai
tubu.

¹⁰ Tam em ḡaviya ba kwa kovoḡidi.

Tam em medi galewaḡa ya yovona mai
palele.

Tam dobu matabuna kwai talapiliye,

bi em ḡalibona ḡailisi kwa vite,

bi em buyobuyona kwa voiye

te ya ḡailisi gulata.”

¹¹ Kamaina bi Elikana ena vanuwa lavedi
waitedi gomana a gose bi a munaga Lama. Gome
Samuwel Sailomo i miya bi Maimaituwa aubaina
i noyanoya, pilisi Eli ena waibada gabulinemo.

*Samuwel i dididiga bi Maimaituwa ena noyamo
i waiwaisagu, Maimaituwa ena palai noponemo.
Maimaituwa bi lava edi waikitamo ba Samuwel,
lava visuvisu kaukauwina. Bi Eli natunatuna labu
ba Pilisi bi gebogebo a voivoiye, taunana aubaina
BADA taugiuwatana i giukamaḡe, Eli lisinemo te Eli*

ya giuwe te sauga ḡesaunemo BADA kaka libilibidi yai peki labuiyedi. Banina tana natunatuna gebo a voivoiyedi bi mote i kaka didimanidi. Eli ena tubulelesa mulimulidi ba valivaliudimo a peki kovi.

3

BADA Samuwel i yoge

¹ Laḡannemo Samuwel i wai ewali ba BADA aubaina i noyanoya Eli gabulinemo. Mba saugidimo BADA, laḡan visa ota nopodimo lava lisidimo i giugiu yovo bi i wai laubonidi.

² Eli matana ai gaḡugaḡu bi nuwedi paya bi dudubala ḡemota ena ani kenamo i kenakena.

³ Bi palai waiyawemo Maimaituwa ena kwadam i yanayana. Bi Samuwel ba waianina bogesina ena ani kena diyanemo i kenakena. ⁴ Kamaina bi BADA, Samuwel i binauwena gado, “Samuwel!” Ḡome Samuwel ena giu i wai munena gado, “Tagu niga.”

⁵ Kamaina bi i kena moito bi i velau i nawa Eli lisinemo bi i waitalayena gado, “Tam kuna binauwegu ee?”

Bi Eli i giuwena gado, “Geḡa, tagu mote yà binauwem, ku munaḡa kwa kena bi Samuwel i munaḡa i kena.”

⁶ Bi BADA i binau munaḡana gado, “Samuwel!” Bi ḡome tana i kena moito te i munaḡa Eli lisinemo bi i waitalayena gado, “Tam kuna binauwegu aubaina e nato.” Bi tana i giuwena gado, “Tagu mote yà binauwem, ku munaḡa kwa kena.”

⁷ Wala mote bamo mainana BADA, Samuwel lisinemo i giu yovo. Taunana aubaina mote kalinana i vaiye ḡone.

⁸ Kamaina bi BADA binau i wai faioni ba Samuwel i kena moito te i nawa Eli lisinemo bi i waitalayena gado, “Tam kuna binauwegu aubaina te e nato.” Bi ḡome kaka Eli noḡota i vai te BADA, niga gomenina ya binabinauwe.

⁹ Kamaina bi Eli gomenina i giuwena gado, “Ku munaḡa kwa kena bi ya binau munaḡana ba niga mainana kwa giuwe, ‘BADA ku gagali em taupaula ya wai beyavaiya.’ Kamaina bi gomana i munaḡa ena ani kenamo bi i kena.

¹⁰ Bi ḡome te BADA i nato gomana diyanemo i moito, bi i binauna gado, “Samuwel, Samuwel mai dolinemo i giugiuna.” Bi Samuwel maḡemota BADA ena giu i waimunena gado, “Ku giu, tagu em taupaula yà waibeyavaiya.”

¹¹ BADA i giuwena gado, “Tagu kaka kauwa wai nuwalovolovodi Islael lisidimo yà voyedi. Laḡannemo yà voiye bi giuna sa vaiyena ba sa tagugu. ¹² Tagu Eli bi ena vanuwa lavedi yà kovogidi, bai dolinemo e giugiuwena mainana yà vioye. ¹³ Tagu kaikana e giu te Eli ena vanuwa lavedi yà talapiliyedi. Banina tana natunatuna kauwa gebogebo otidi a voivoiyedi bi mote i lailai didimanidi. ¹⁴ Taunana aubaina e giuwapa te Eli ena vanuwa lavedi, edi lau sewasewa bi edi laupuyo gebo aubaina ba edi gebo mote yàma noḡotikamaḡedi.”

¹⁵ Kamaina bi Samuwel i kena te laḡan i sako bi Maimaituwa ena vanuwa mataetidi i kaikamaḡedi. Bi tana, BADA bai i giugiuvitena ba Eli

giuwena i naile. ¹⁶ Kamaina bi Eli gomana i yoge bi i giuwena gado, “Natugu Samuwel.”

Bi Samuwel i giuna gado, “Tamagu bai, tagu niga.”

¹⁷ Bi Eli i waitalayena gado, “BADA bainewa i giuwem? Mote kuma nuwevi. Bamoda mwali matabuna i giugiuwemna mote kuma giuwegu ba Maimaituwa ya kovoḡi kauwem.”

¹⁸ Taunana aubaina Samuwel giu matabuna BADA i giugiuwena Eli i giuvite, mote bai ḡesauna i sako waidavo. Kamaina bi Eli i giuna gado, “Tana taunana BADA, tana lisenemo bai i visuna ba ya voiye.”

¹⁹ Samuwel i dididiga ba BADA tana vaitena bi mwali matabudi i giugiuwedina ba banidi a tubu-tubuḡa. ²⁰ Taunana aubaina Israel lavedi, Den malagainemo bi i nawa te Biyasiba malagaina palatina ba a sibe te Samuwel ba Maimaituwa taugiuwatana. ²¹ Sailo dobunemo laḡan wapawapa BADA i laumaḡata Samuwel lisenemo bi i giugiuwe.

8

Israel lavedi ḡalibona aubaina ai baḡa

¹ Sauginemo Samuwel i wai magula ba natunatuna labu i vinedi te Israel edi taulauetala.

² Tautuwaḡa isana Diyouwelo bi tautasi isana ba Abisa bi tedi Biyasiba dobunemo a noyanoya.

³ Samuwel ena yawasana mote natunatuna a vai. Tedi giukauwa etana a pale bi mane vaina a ḡoe aubaina, te gebo taukauwedi mulidimo a moimoito.

⁴ Taunana aubaina Israel babadidi matabudi ai ġemotidi Samuwel lisinemo Lama malagainemo.

⁵ ✧ Bi tana a giuwena gado, “Tam kunai magula bi natunatum mote kivimġa sima nawanawa. Taunana aubaina ġalibona ġesauna kwa vine te ya lau etadoliyemaina, maibena dobu ġesaudi.”

⁶ Bi edi waibaġa Samuwel mote i wai nuwaw-isuye, taunana aubaina i laupali BADA lisinemo.

⁷ Bi BADA i giuwena gado, “Bai sa waibaġayena ba matabuna kwa voiye. Tedi mote tam sima laulau kasaġaiġaiyem bi tagu. Tedi mote a ġoegu te tagu edi ġalibona. ⁸ Laġannemo Idipmo e kapotiyovodi ba tedi laġan matabuna a laulau kasaġaiġaiyegu bi maimaituwa ġesaudi a kaikaiwatedi. Taunana aubaina te niganana tam lisimmo mainana sa voivoiye. ⁹ Edi waibaġa aubaina kamaina te edi ġowana kwa voiye bi kwa tainuwataudi te laġannemo ġalibona yai badayemina ba lisimimo yai badateyala.”

¹⁰ Kamaina bi Samuwel, Maimaituwa ena giu lava i giuvitedi, mabai ġalibona a waibaġaena.

¹¹ Niga mainana i giuwedina gado, “Ġalibona yai badayemina ba niga mainana ya voiyemi: Tana natunatumi oloolotodi ya legaudi te ena tauwaiġaviya. Bi ġesaudi ya voiyedi te seliot tauvelauyedi, ġesaudi osimo tauwaiġaviya bi ġesaudi seliot matedimo tauvelaudoli. ¹² Tana ġesaudi ya voiyedi te tauwaiġaviya 1,000 sai badayedi bi ġesaudi 50 sai badayedi. Bi kota ġesaudi yà voiyedi te ena daibimo sa noya bi ena kani tauaulina. Bi ġesaudi mada bi seliot taulau-

vevewanayedi. ¹³ Tana kota natunatumi wai-waivinidi ya voyedi te enaya taulaubuka bi falawa taugabudi bi ġesaudi bunama panepanedi tauvoyedi. ¹⁴ Tana emi daibimo kani visuvisudi, waen bi olip daibidi ya vaġaġalidi bi ena tauwaibabada ya vitedi. ¹⁵ Laġannemo peġapeġa bi waen votedi ko auli tavaitedina ba dubu 10 ko voyedi, te tana dubu ġemota ya vai bi ena tauwaibabada bi ena taupaula lisidimo ya soiye. ¹⁶ Tana emi olooloto bi emi waiwaivini ya legaudi te aubaina sai taupaula bi kota emi bulumakau bi emi donki ya legaudi te ena noya sa voye. ¹⁷ Bi laġannemo emi sipu bi emi gouti dubudi 10 ko voyedina ba tana dubu ġemota ya vai bi ya voyemi te aubaina ko noya. ¹⁸ Mba laġannemo kaka ġalibonana, niga kauwidi matabudi yà voyedi. Bi BADA lisenemo sagu koi baġaena ba mote ima sagumi.”

¹⁹ Ġome lava Samuwel ena giuvavasāġa vaiyena a daboka bi a giuna gado, “Geġa! Tama ka ġoeġoena ġalibona yai badaemai. ²⁰ Te ya lau etadoliyemai bi aubaimai ya waiġaviya maibena dobu ġesaudi.”

²¹ Kamaina bi Samuwel lava edi giu matabudi Maimaituwa i giuvite. ²² Bi Maimaituwa i giuwena gado, “Kamaina edi ġowana aubaina ġalibona ku vitedi.”

9

Ġalibona Sol

¹ Bendiman ena dammo ba oloto waiguyauna, isana Kis. Bi Kis tamana Abiel, itana ba Diyelo bi

nosina ba Bekolat. Tedi edi magula ba Apila, tana Bendiman damnemo. Bendiman ena dammo oloto laukaina, isana Kis. ² Bi natuna Sol ewalina i visu kauwa, mote mai Israel oloolotodi ġesaudi mai kitedi. Tana ba oloto lofalofana bi ena lava i nadonado tawedi.

³ Sauga ġemota Kis ena donki a gwegwe. Taunana aubaina natuna Sol i giuwena gado, “Tam, taupaula kwai doli bi ko nawa donki ko tavuġedi.”

Sol bi ena taupaula a nawa donki a tavuġedina ba i lofa gulata bi bamo mote a banavidi. Taunana aubaina a nawa taugiuwatana, Samuwel lisinemo bi ai talaye te bamo ġome maso a nawa bi donki a tavuġedi.

¹⁵ Bokina mainana Sol, Samuwel lisinemo ya tavana bi BADA Samuwel i giuwena gado, ¹⁶ “Bokina niga mai suwelinemo tagu kaka Bendiman damnemo oloto yà ġiukamaġe lisimmo. Te dabanemo buyobuyo kwa ġini banina tagu e vine te egu lava Israel, yai badayedi. Tana kaka Filistiya lavedi nimedimo, yai yawasanidi. Tagu egu lava edi pilipili e kitedi bi e vaiyedi te sagu sa waibaġaye.”

10

¹ Kamaina bi Samuwel olip masina dugina i vai bi Sol dabanemo i ġini, i wai suluve bi i giuwena gado, “BADA i vinem te ena lava Israel kwai badayedi. ² Sol kwa nawana ba olooloto labu Leitsel ani dobona diyanemo kwa banavidi Diyeldamo Bendiman ena malagai palatinemo.

Tedi kaka niga mainana sa giuwem, ‘Mba donkidi kuna tavutavugedina ba a banavidi, taunana aubaina tamam mote ima noḡonoḡotidi. Tana i wai nuwaboyaem bi, ya giugiuna gado, “Bainewa natugu yà banavi?”

⁵ Samuwel i giuwena gado, “Muliḡa kaka kwa nawana Maimaituwa ena oyamo bi ḡome ba Fil-istiya edi tauwaiḡaviya a lauḡalavu. Bi laḡannemo malagainemo nuwam tava ba taugiuwatana dubuna ani laudune gabunemo bi sa yovoyovona kwa banavidi. Tedi ba gita tabudi bi tabudi a legaudi, maibena laiya, tambalin, flut bi ḡap sa waibeyakuluḡedi bi binaumo BADA giuna sa giugiuwe. ⁶ Mba laḡannemo BADA Aluwina yai wanavum te Maimaituwa giuna kwa giuwe. Bi Maimaituwa ya laivalium te lava tabu otim kwa tubuḡa. ⁷ Laḡannemo niga matailidi mulidimo ba Maimaituwa ya sagum te ena lauetadolimo ena noya kwa voiye.

⁸ “Bi kwa gei nawa Gilgal malagainemo bi tagu ḡome yà banavim te ḡamoḡamo yài pekidi bi yà gabudi lausewasewa aubaina Maimaituwa lisinemo. Bi ḡamoḡamo ḡesaudi ba kanigemota aubaina yà vitem. Laḡan 7 nopodimo tam ḡome kwai laba te tagu yà tava, kaka yà giuwem te bai kwa voiye.”

Samuwel Sol i wainoyanoyae te Israel lavedi edi ḡalibona

⁹ Ḗome Sol i tauvitale bi Samuwel i gosegose ba Maimaituwa Aluwina i wai wanavu bi i laivaliu te lava tabuotina i tubuḡa. Mba laḡannemo Samuwel bai i giugiuwena banina i tubuḡa.

¹⁰ Laḡannemo Sol bi ena taupaula Maimaituwa ena oyamo a tavatava ba kauwa niga mainana i tubuḡa: Tedi taugiuwatana dubuna a kitedi a natonato lisidimo, te Maimaituwa Aluwina Sol i waiwanavu bi tana kota Maimaituwa giuna i gagaliye. ¹¹ Laḡannemo Sol tausibena a kita te BADA giuna i gagagaliye ba tedi a tagugu bi a giuna gado, “Emala, niga Kis natuna niganana taugiuwatana i tubuḡa, ee?”

¹² Bi ḡome lava ḡesauna i moimoitona i giuna gado, “Niga giuna, *Tamana mote taugiuwatana* ko kaisako, mba kaiyovu. Ḡemoḡemotina lava yababa yaila taugiuwatana.” ¹³ Laḡannemo Sol BADA giunemo gagali i wai waikovi ba i saḡa i nawa anilaudune gabunemo.

¹⁴ Bi Sol madiyana,* Sol ena taupaula vaitena i banavidi bi i wai talayedina gado, “Bamo kona miyamiya?”

Sol i giuwena gado, “Tama donki ke tavu-tavuḡedi. Bi kei tavutavu kasaga taunana aubaina ke nawa Samuwel lisinemo bi kei talaeye te donkidi bamo ḡome.”

¹⁵ Bi Sol madiyana i wai talayena gado, “Samuwel bai i giuwem?”

¹⁶ Tana madiyana ena giu i waimunena gado, “Tana i giuwegu te lava ḡesauna kaikana donkidi i banavidi.” Samuwel, Sol i giuwaimaḡati te tana Israel lavedi edi ḡalibona. Bi Sol mba giuna mote madiyana i tainuwatau.

* **10:14:** Niga olotona ba Kis tasina, Sol madiyana.

17 Niga kauwina mulinemo Samuwel Israel lavedi matabudi i giuwedi te a nawa Misfa malagainemo, BADA giuna vaiyena aubaina. 18 Ġome a tava bi Samuwel i giuwena gado, “BADA, Israel edi Maimaituwa niga mainana i giuwemi. Temi Israel lavemi Idip edi waibadamo kona wainuwatoi bi dobu ġesaudi lavedi a kaka pilipilimi. Bi e kapotiyovomi te niga dobnemo e tavaitemi. 19 Tagu taunana Maimaituwa, emi pilipilimo bi emi wainuwatoimo ei yawasanimi. Temi kona dabokegu bi kona giuna gado, ‘Tama ġalibona ka ġoeġoe te yai badayemai!’ Taunana aubaina matabumi emi kalinaġa bi emi damġa koi ġemotimi tagu emi BADA lisigumo.”

20 Kamaina bi Samuwel tana Israel lavedi dam ġemoġemotaġa i giuwedi a nato bi damdi nopodimo Bendiman damna i vine. 21 Bi kota Samuwel Bendiman damna i giuwedi a nato bi Matili ena vanuwa lavedi nopodimo BADA, Kis natuna Sol i vine. Bi ġome lava ai tavutavu bi tana mote a banavi. 22 Kamaina bi BADA ai talayena gado, “BADA, Sol bamo?” Bi BADA edi giu i wai munena gado, “Tana kani ani waidubudimo ya kankandavona.”

23 Kamaina bi a velau a nawa, Sol a tavuġe. A banavi bi ai doli natome lava matedimo bi tana i lofa gulata te lava matabudi ba dabayalona palatina. 24 Kamaina bi Samuwel lava matabudi i giuwedina gado, “Niga taunana olotona BADA i vine te emi ġalibona. Israel lavada nopodemo mote mai bamo olooloto ġesaudi mainana!” Bi lava matabudi a binauna gado, “Ġalibonana kwal-abu wapawapa mainana ya miya.”

11

Israel lavedi Sol ena waibada ai taladidi

¹⁴ Muliḡa Samuwel Israel lavedi i giuwedina gado, “Ko nato ta nawa Gilgalmo bi eda ḡalibona ta laivaliu munaḡe. ¹⁵ Taunana aubaina matabudi a nawa Gilgalmo bi BADA a lauduneye bi Sol a laivaliu munaḡe te edi ḡalibona. Bi ḡome ḡamoḡamo ḡesaudi kaniḡemota aubaina Bada lisinemo a lausewasewayedi bi matabudi a kani ḡemota. Ḡome Sol bi Israel lavedi ai nuwa ḡemota.”

13

Sol Maimaituwa i laukasaḡaiḡaiye

Laḡannemo Sol ena kwalabu 30 bi a vine te ḡalibona. Sol Israel ediya tauwaiḡaviya i lau etadoliyedi bi Amon lavedi vaitedi ai ḡaviya bi a lau yovoḡedi. Mulinemo kota Pilistain lavedi vaitedi ai ḡaviya bi lavedi edi tauwaiḡaviya ba a wapa gulata. Taunana aubaina Israel lavedi a naila. Bi Sol, Samuwel i labelabe te maso i nato bi Maimaituwa lisinemo i lausewasewa, kaka maso a nawa ai ḡaviya. Bi Samuwel mote i nato makai, aubaina te Sol taunaḡa i lausewasewa Maimaituwa lisinemo. Taunana aubaina Maimaituwa i medi.

¹³ Samuwel, Sol i giuwena gado, “Tam mote ku nuwayuaya. Bi mote BADA em Maimaituwa ena waiḡake ku kaiwata bi ku voteyeteye maso ba i waianinem te em tubulelesa vaitedi kona lauetaḡoli nonoḡa. ¹⁴ ✧Bi niganana te noi i saḡa i nawana mote kuma lauetaḡoli, banina BADA lava ya tavutavuḡena ena noḡota mai tana

✧ 13:14: Giu 13:22

ena noḡota. Banina tam mote Maimaituwa ku kaiwata kauwe. Taunana aubaina epaiyanim kaikana lavana i vine te tana ena lava ya lauetadoliyedi.”

15

Maimaituwa Sol i daboke te mote imai bada munaḡa

¹ ✧ Muliga Samuwel, Sol i giuwena gado, “Tagu, BADA i giukamaḡegu te buyobuyo dabammo e ḡini te tam ḡalibona Israel lavedi kwai badaedi. Taunana aubaina niganana BADA kalinana kwa vaiye. ² ✧ BADA ḡaiḡailisi guletina i giuna gado, ‘Laḡannemo Israel lavedi Idipmo bi a natonato ba Amelek lavedi a suluvaidi, taunana aubaina niganana lavedi ya kovogidi. ³ Kwa nawa bi Amelek lavedi kwai ḡaviyedi bi edi ḡonaḡona matabudi kwa kagebgebodi. Mote bai ḡesauna kuma gose, oololoto, waiwaivini, libilibi bi libilibi meyemeyedi matabudi kwai peki kovid. Bi kota kau, sipu, kamelo bi donki vaitedi kwai pekidi.”

⁴ Kamaina bi Sol giu i giukamaḡe ena tauwaiḡaviya lisidimo te Telaim malagainemo sai ḡemotidi. Tauwaiḡaviya Diuda damnemo a natona, wapedi ba 10 tausan. Bi tauwaiḡaviya Israel dandi nopodiḡa a natona ba 200 tausan.

⁷ Gome tedi Avila malagainemo waiḡaviya ai tubu bi a ḡosa nawedi te Sula malagainemo a tavaitedi. Bi malagai Sula ba Idip diyanemo aibeu yawannemo. Sol ena tauwaiḡaviya i lauetadoliyedi bi Amelek lavedi a suluvaidi bi a

lauyovoḡedi. ⁸ Tedi Amelek edi ḡalibona Agag a pani bi ena lava matabudi ai peki kovidi. ⁹ Sol ena tauwaiḡaviya vaitedi Agag a pani bi mote ai peki. Sipu, kau bi kota kau lauewalidi bi mwali ḡesaudi visuvisudi vaitedi mote a kagebogebody. Ḡamoḡamo bi ḡonaḡona ḡesaudi mote edi ḡowana taudidi a kagebogebody.

¹⁰ Bi BADA, Samuwel i giuwena gado, ¹¹ “Niganana Sol lisinemo ei uvala bai aubaina e voiye te ḡalibona bi niganana i dabokegu bi egu giuvavasāḡa mote i kaiwata.” Ḡome BADA kalinana Samuwel i vaivaiye ba Sol nuwana i poyae bi i laupali malasako BADA lisinemo.

¹² Olaolala kaikana Samuwel i modina Sol i tavuḡe. Bi lava ḡesauna tana i giuwena gado, “Sol ba i nawa Kamel tauninemo. Bi ḡome mataila ḡakimina i wai moitona ba isana vatona aubaina bi ḡome te i munaḡa Gilgalmo.”

¹³ Laḡannemo Samuwel, Sol i banabanavi ba Sol i giuwena gado, “BADA ya kavisuvisum. BADA ena giuvavasāḡa matabuna e voiye kovi.”

¹⁴ Samuwel ena giu i wai munena gado, “Kuna giu te giuvavasāḡa kuna kaiwata kauwe, bi bainewa te sipu bi kau kalinedi yà vaivaiyedi?”

¹⁵ Bi Sol i giuwena gado, “Egu tauwaiḡaviya mba ḡamoḡamodi Amalek lavedi lisidimo a legaudi. Tedi sipu bi kau laukaidi a sivuliyedi, te BADA em Maimaituwa lisinemo ani lausewasewa. Bi ḡesaudi ba kei peki kovidi.”

¹⁶ Kamaina bi Samuwel, Sol i giuwena gado, “Ku miya moimoisili, kage dudubalinemo BADA i giuwegu bi bai i giugiuweguna yà tainuwataum.”

Bi Sol i wai talayena gado, “Bainewa i giuwem?”

¹⁷ Bi Samuwel i giuwena gado, “Sol tam mote lava yababa, tam niganana Isael lavedi edi bada. BADA i vinem bi buyobuyo dabammo i ġini te edi ġalibona. ¹⁸ Tam i giuvavasagēm bi i giukamaġem te Amelek, lavedi edi kauwa gebogebodi maso kunai dougoseġosedī. Tana i giuwem te maso kunai ġaviyedina eete kunai peki kovidi. ¹⁹ Bai aubaina mote BADA ku voteyeteye? Tana i giuwem te ġaviya noponemo mote maso edi bai ġesauna ku vai. Bi geġa te tam noġotimmo niga mwalidi kuna legaudi bi BADA matanemo gebo kuna voiye.”

²⁰ Sol, Samuwel ena giu i waimunena gado, “Tagu BADA bena e voteyeteye. Tana i giu vavasagēgu te e nawa bi Amelek lavedi e ġosa kovidi bi edi ġalibona Agag e natome. ²¹ Bi egu tauwaiġaviya tedi sipu bi kau visuvisudi a legaudi bi mote ai pekidi. Bi Gilgalmo a natomedi BADA emi Maimaituwa lisinemo lausewasewa aubaina.”

²² Ġome Samuwel i giuwena gado, “Sol bamo taunana BADA ya wainuwawisuwe? Ġamoġamo sa gabudi bi BADA lisinemo sa laulau sewasewana, ee BADA lisinemo waikalinakabi?” Kuna sibe ee geġa, te waikalinakabi i saġa gulata kaka ġamoġamo sa laulau sewasewayedina. Giukauwa te BADA waikalinakabiyena ba i tusaġana kaka lausewasewa. Tana kalinana vaiye watawatana ba i visu gulatana kaka soisoi sipu* laukaidi sa laulau sewasewayedina.

* **15:22:** Mba laġandimo sipu lauewalidi laukaidi a laulausewasewayedi.

23 “Bamoda lava BADA sa laulau kasaḡaiḡaiyena ba luvana maibena yabune ee bwalau. Lava nuwanuwa saḡesaḡedi BADA matanemo ba mai koikoitau taulauduneyedi. Kuna kita Sol, tam BADA ena giuvavasaḡa kuna daboke, taunana aubaina i dabokem te mote kumai ḡalibona munaḡa.”

27 ✧ Laḡannemo Samuwel i tauvitale te maso i modina ba Sol i miya moito te Samuwel ena gala isunemo i kabi te i solulisi. 28 Bi Samuwel i giuwena gado, “Tam egu gala kuna lisina mainana kota BADA em waibada i lisi kamaḡe bi lava ḡesauna i vite. Niga lavana ba i visuna kaka tam. 29 Islael edi Maimaituwa miyamiya nonoḡina bai i giugiuwena ba mote imai geḡa bi kamaina te ya tubuḡa. Tana mote lava ota te ena noḡota ya vitale.”

34 Ġome te Samuwel i nawa ena malagai Lama bi Sol i munaḡa ena ani miya Gibeyamo. 35 Samuwel bainewa i miyana lofana, Sol mote bamo i kita munaḡe bi laḡannemo i noḡonoḡoti ba i wai nuwaboyae. BADA i wai uvala te Sol i voiye te Islael edi ḡalibona.

16

BADA Deivida i vine te ḡalibona

1 BADA Samuwel i giuwena gado, “Sol kwaala wainuwaboyae, tagu kaikana Islael edi ḡalibonana e kita kamaḡe. Samuwel olip masina kwagina kwa vai bi kwa nawa Betliḡemmo oloto

isana Diyesi lisiinemo. Tagu natunatunemo ḡalibona e vine te Sol epaiyanina.”

² Samuwel i waitalana gado, “Bainewa yà nawa? Sol giugu ima vaiye bi imai pekigu?” BADA i giuwena gado, “Kau gubuna waivinina kwa vai bi kwa giuna gado, ‘E nato BADA lisiinemo lausewasewa aubaina.”

³ Mba lausewasewanemo Diyesi kwa giuvai bi ya giuwem te bai kwa voiye. Laḡannemo natuna e vinevinena yai lovemna ba taunana dabanemo buyobuyo kwa ḡini te mataila, tagu egu vinevine.

⁴ Samuwel i nawa Betliḡemmo bi BADA i giugiuwena mainana i voiye. Ḡome malagai babadidi i banabanavidi ba a naila bi a giuwena gado, “Tam manuwaubam kuna tava, ee?”

⁵ Bi tana edi giu i waimunena gado, “Bena manuwaubagu e tava BADA lisiinemo lausewasewa aubaina. Ko vononoḡa munaḡemi bi ko nato vaitegu ta lausewasewa.” Bi kota Diyesi ma natunatuna i giuwedi te a vononoḡedi kaka lausewasewa aubaina i giuvaidi.

⁶ Laḡannemo a tavatava ba Samuwel, Diyesi natuna tautuwaḡa Eliyab i kita bi i wainoḡotana gado, “Giukauwa te BADA matanemo, niga olo-tona ba ena ḡalibona vinevinena.”

⁷ Bi BADA Samuwel i giuwena gado, “Tagu mote tana ei anine, tubuḡina ena visu ee ena lofa kuma kitakita. Lava edi wai kitamo mote mai tagu yàma wai kita. Lava ba lava tubuḡina sa kitakita bi tagu ba lava nopona yà kitakita.”

¹⁰ Kamaina bi Diyesi natunatuna 7 i giuwedi a nawa Samuwel lisiinemo. Bi Samuwel, Diyesi i

giuwena gado, “BADA mote bamo niga ewaewalidi nopodimo ḡesauna i vine.” ¹¹ Bi i waitalayena gado, “Niga natunatumdi kamaina?”

Bi Diyesi ena giu i waimunena gado, “Natugu damodamona ba sipu ya kitakita watedi.”

Bi Samuwel, Diyesi i giuwena gado, “Natum ḡesauna kwa giukamaḡe te yai doli natome, kaka ta miyatulu. Bi laḡannemo gomana i tavana, kaka ta miya bi ta kani.”

¹² Kamaina bi Diyesi natunatuna ḡesaudi i giukamaḡedi te Devida ai doli tavaite. Tana ewali kitana visuwisuna bi wai matakamokamotina.

Gome BADA, Samuwel i giuwena gado, “Ee, tana taunana, kwa nawa bi buyobuyo dabanemo kwa ḡini.”

¹³ Tana tuwatuwaḡana a kitakita bi Samuwel masi kwagina i vai bi Devida dabanemo buyobuyo i ḡini. Mba sauginemo te noi i saḡa i nawana ba Maimaituwa Aluwina Devida nopona i waiwanavu. Kamaina bi Samuwel i mu-naḡa ena malagai Lamamo.

¹⁴ Mba kauwina i tubutubuḡa ba BADA Aluwina Sol i potiyovo kamaḡe. Bi BADA aluwa gebogebona i wai anine te i sola saḡa gabu i vai bi i voiye te ena yawasana i lolalola.

18

Devida Sol enaya tauwaiḡaviya i tubuḡa.

Sol Devida i unule

⁵ Sol, Devida i giukamaḡe tauwaiḡaviya tabudi bi tabudi lisidimo bi tana i waiḡaviya kauwa. Taunana aubaina i sakosaḡena tauwaiḡaviya edi bada. Niga kauwinemo lava matabudi bi Sol

ena tauwaiḡaviya babadidi ai nuwawisu gulata.
6 Deivida Filistiya edi ḡaviya badana Golaiet i wai peki. Laḡannemo tauwaiḡaviya a munamunaḡa malagaimo ba Islael waivinidi malagai nopodiḡa a tava ḡalibona Sol aubiga voyainemo. Tedi gita kitedi tabudi bi tabudi tambalin waitedi ai beyakuluḡedi bi mayasisidi a weya bi a bigabiga.
7 Mba waivinidi mayasisidi a weyaweyana gado, “Sol tana ḡaviya 1,000 i waipekidi,

Bi Deivida tana 10,000 i waipekidi.”

8 Sol mba giudimo mote i wainuwawisu, taunana aubaina i medi gulata. Bi i wainoḡotana gado, “Tedi Deivida isana sa kaikailaget i bi sa giugiu te ḡaviya 10,000 i waipekidi bi tagu ḡaviya 1,000 ota ei pekidi. Muliḡa male tana sa sako saḡe te edi ḡalibona.” 9 Ġome bi noi i nawana ba Sol, Deivida unulena i waitubu.

Niga kauwidi mulidimo Sol, Deivida i mediye bi i ḡoeḡoe te maso i wai peki. Sol natuna Diyonatan, Deivida i giuwe te tamana ya ḡoeḡoe te yai peki, taunana aubaina Deivida i velau i nawa dobu ḡesaudimo te Sol ya kandavone.

21

Aḡimelek Deivida i sagu

1 ✧Deivida i nawa malagai isana Nob, Pilisi Aḡimelek kitana aubaina. Laḡannemo Aḡimelek i laupotiyovo Deivida augiuvainemo ba i naila bi i giuna gado, “Ei bai aubaina niga ḡome taumḡa kuna nato?”

² Bi Deivida Pilisi Aḡimelek i giuwena gado, “Tagu ḡalibona i giukamaḡegu e nato te kauwa ḡesauna yà voiye. Bi i giuweguna gado, ‘Bai e giuwem bi kwa nawanawana ba mote aiyai kuma giuwe.’ Bi egu tauwaiḡaviya e giuwedi te modomodo ḡesaunemo tagu sa labelabegu bi ḡome kaka kaitaubanava. ³ Aḡimelek lisimmo niganana bai ya kenakena ee geḡa, te kwa vitegu? Buledi 5 ee bai ḡesauna te kwa vitegu yà kani.”

⁴ ✧Bi Aḡimelek i giuwena gado, “Tama mote buledi ota lisimaimo bi buledi waiyawa taunana ya kenakena. Bamo te em tauwaiḡaviya bi mote waivini waitedi a kena ba ḡemoḡemotina kwa vai bi em tauwaiḡaviya waitedi ko kani.”

⁵ Bi Deivida Pilisi ena giu i waimunena gado, “Giukauwa, tama mote waivini waitedi ka kena. Laḡannemo tama ḡaviya aubaina ke potiyovona ba egu tauwaiḡaviya sa gei kavisuvisu munaḡedi kaka waiḡaviya aubaina ka potiyovo. Bi kota ka vivile munaḡemai kaka, ḡalibona ya giukamaḡemai te noya ka voiye.” ⁶ Pilisi lisinemo mote bamo kani, taunana aubaina Aḡimelek buledi waiyawa i vai te Deivida i vite bi buledi valivali-una wadubona i wai epaiyani. Niga taudidi palai Waiyawa noponemo kenekenedi.

31

Sol ena peki

¹ Mba laḡannemo Filistiya lavedi Gilbowa Oyanemo Israel lavedi ai ḡaviyedi. Israel edi tauwaiḡaviya ololotodi ba Filistiya lavedi a naile

kamaḡedi bi Filistiya a miya moito te Islael lavedi wapewapedi ai pekidi. ² Bi kota Sol ma natunatuna a kwawiwatedi te Diyonatan, Abinadab bi Melkisuwa ai pekidi. ³ Bi Sol kana ḡaviya a moito gudu bi a lau pawasi te kelo dididiga i vai.

⁴ Kamaina bi Sol ena tauwaiḡaviya bi kota ena mada tauavalina i giuwena gado, “Em kepata kwa soluvai bi kwai pekigu! Mote yà ḡoe te Filistiya lavedi Maimaituwa mote tausibena, sai namaḡegu bi sai pekigu.” Bi ena pawasi tauavalina Sol waipekina i naile.

Ḡome Sol ena kepata i soluvai bi taunaḡa bwanemo i gwali bi i kuluva te i waisuna munaḡe. ⁵ Laḡannemo Sol ena pawasi tauavalina i kita te i peki ba mainana taunaḡa i waipeki munaḡe.

Buk Baibel long Kakabai
Portions of the Holy Bible in the Kakabai language of
Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Kakabai long Niugini

copyright © 2010-2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kakabai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-06-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Aug 2023 from source files dated 9 Oct 2020

8614ef9e-7279-5fda-a20a-4c1b45b2f51a